

Tehnološki napredek v Plavškem Rovtu

Elektrika je prišla v Plavški Rovt leta 1931. Predtem so si svetili s petrolejkami, pri katerih pa je bilo treba vsak dan čistiti od petroleja počrnele cilindre. Martinc je bil glavni za občinske zadeve, zato so se odločili, da v vas napeljejo elektriko. Denarja pa je primanjkovalo, zato je niso vzeli v vseh hišah. Plačevala se je po številu žarnic in če si hotel imeti dodatne, si plačal še takso. Pooblaščen električar Elektra Gorenjske, ki deluje vse od leta 1900, je bil Markež z Murove. Napeljava je bila še nadometna z žico v plastični cevi in slaba, po vojni pa ovita v kavčuk in vzdana.

Vodovod je bil napeljan leta 1938, a le do Gromča. Ob slavnostni otvoritvi je bil tudi blagoslovljen. Slovesnosti sta se udeležila oba kanonika domačina, Martinčev in Zakamnikov. Prej so imeli svojo lastno vodo Kajžarjevi, Martinčevi in Šimnovčevi. Pri Burjovcu so imeli vodo napeljano od Kajžarjevih, in sicer tako, da je tekla po lesenih macesnovih ceveh, kadar je bil rezervoar poln. Ostali so hodili po vodo na korito. Letnica je še vidna, kljub temu, da so ga ob asfaltiranju vaške ceste podrli. V letu 1937, ko je bil Martinc še vedno med glavnimi v občinskem odboru, so sprejeli odlok o gradnji vaškega vodovoda. Vsak vaščan je moral najprej plačati priklop, opraviti udarniško delo in zvoziti pesek za betonažo. Več kot je kdo imel vlečne živine, več peska je moral pripeljati. Naredili so zajetje za petindvajset kubičnih metrov vode. Martinc je dal zemljišče za rezervoar, pod pogojem, da je lahko svoj priklop uredil nižje od ostalih. Zato imajo vodo ob pomanjkanju še danes le pri Martinc. Po vojni so rezervoar povečali na petdeset kubičnih metrov.

Nekdanja **cesta** je do Plavškega Rovta peljala po Martinčevem klancu, mimo Pogačarja, zadaj za Burjovčevo hišo, mimo Dolinarja in Štruklja, po Sračjem robu in naravnost do današnje bolnice. Narejena je bila pred približno stodvajsetimi leti. Ker je bila zelo strma, so imeli težave pri prevozih lesa in oglja. Po dograditvi nove ceste od Čufarja do Planine pod Golico, so se v Plavškem Rovtu odločili, da bodo na žagi naredili most in se priključili na novo cesto. Zasluge za današnjo cesto imata domačina Avrelj Ravnik in Mirko Klinar (Štefonov), ki sta predlog posredovala Komunalni skupnosti Jesenice, čeprav mu je večina vaščanov sprva nasprotovala. A s potrpežljivim in vztrajnim prepričevanjem in s pridobitvijo potrebnih 21 dovoljenj je bilo vse pripravljeno. Jeseni leta 1979 so začeli oblikovati tri različice načrta nove trase. Nato je geometer Milenkovič vrisal traso mimo Benedičiča in skozi gozdiček. Cesta je bila gotova leta 1982, asfaltirana pa leta 1984.

Prvi **avtomobil** je leta 1961 kupil Burjovc. To je bil volkswagen (hrošč) standard. Nekaj let kasneje sta imela prva **motorja** Štefonov Andrej in Jokelnov Ciril. Prvi **traktor** je leta 1976 kupil Šimnovc in kmalu za njim še Burjovc. Okoli leta 1970 so se v vasi pojavile tudi **motorne žage**. Prvi jo je kupil Magdalenin Jože, za njim pa še Šimnovc, Martinc, Zakamnik, Burjovc. Tem so sledili tudi ostali.

Kmalu po izgradnji ceste je vas dobila tudi **telefonsko povezavo**. A spet se je zapletlo, saj so bili vaščani sprva proti. Kasneje so se dogovorili, kje naj bi potekal telefonski kabel in kdo bo dal drogove. Tudi Erlahovo mamo je bilo težko prepričati, da bi drog stal na njihovi parceli. Nazadnje je »štange« dala vojska, postavili pa so jih še na Hafnarjevi, Bonatovi in Burjovčevi parceli. Prvo **televizijo** v vasi so imeli pri Kajžar, prvi **radio** pa je deloval že med vojno.

Lado Razinger

Iz spominov Kajžarjeve Mici

Radio Vesna (foto Polona Knific)

V narodnoosvobodilni borbi je sodelovala skoraj vsa vas. V našem Kajžarjevem kevdru je bil med vojno skrit partizanski radio kričač, zato so k nam v Plavški Rovt ves čas zahajali partizani, da so ga lahko poslušali.

Spomnim se dogodka v decembru, ko sta bila v kevdru dva partizana in je na okno potrkal v parklja preoblečen Kopišarjev s Svetega Križa. Ata mu ni hotel odpreti, ker ni vedel kdo je trkal na okno, duri pa smo imeli zaklenjene. Pokrov za v klet pa je bil odprt. To je bil lesen pokrov v tleh, ki ga je bilo treba dvigniti, kadar smo šli v klet. Taka kletna vrata so še danes v hiši. Takrat smo bili vsi tiho. Kopišar je odprl okno, poskočil v vežo in padel v kevder. »No, kam sem pa zdaj prišel?« je zagodel, ko je prišel po »štengah«. Za partizane ni vedel, oni pa tudi niso vedeli kdo in zakaj je lomastil po kleti. Čez čas smo se temu smejali, takrat pa je bila to resna stvar.

Po vojni je mladina, zaradi svoje aktivnosti in medvojnega sodelovanja s partizani, dobila še en radio. Poimenovali so ga Vesna. Ta radio je potem krožil po vasi tako, da ga je imela vsaka hiša po dva tedna in ga predajala naprej. Vesna se je tako selila iz hiše v hišo kar nekaj časa. Ko so si kupili svoj radio, je Vesna pristala in ostala pri Gromčevih.